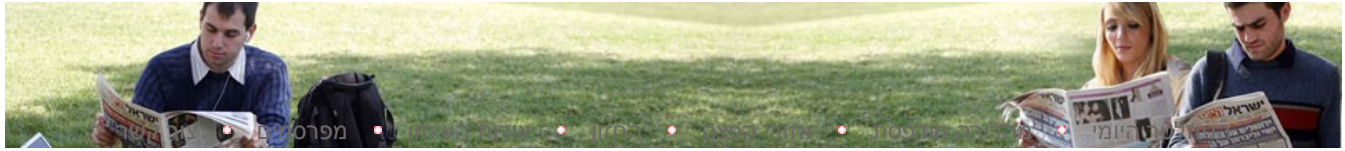

English

22.08.2011

ישראל היום
כ"ב באב תשע"א

לניוזלטר קודמים

[< לניוזלטר בתאריך](#)

ניוזלטר 17.08.2011

שתף ב-facbook | שלח לחבר

22.08.2011

מדוע מדינת רווחה מפחידה אותי

עמנואל נבון

מאז פרוץ מחאת האוהלים כמעט שאין ערעור בתקשורת על הטענה כי יש להקים בישראל "מדינת רווחה" כדי לשפר את מצבנו הכלכלי, והשאלה היא: איך בדיוק. אדרבה: אפילו גלי האלימות בבריטניה בשבוע שעבר הולידו טיעון משונה בקרב עיתונאים ישראלים רבים: הוונדליזם שאירע שם הוא בכלל פועל יוצא של התאצ'ריזם (אף שמפלגת הלייבור שלטה בשנים 1997-2010).

האמת הפוכה: מדינת הרווחה גרמה לקריסת הכלכלות האירופיות, ואלמלא הרפורמות של מרגרט תאצ'ר בשנות ה-80, בריטניה היתה היום במצב של יוון.

תאצ'ר הצילה את הכלכלה הבריטית. בשנות ה-70 הכלכלה בבריטניה היתה כושלת וסבלה מצמיחה נמוכה, מאבטלה גבוהה ומשביתות אינסופיות. עד כדי כך היה המצב חמור שבריטניה הגדולה פנתה ב-1976 לקרן המטבע הבינלאומית, כמו מדינת עולם שלישי, כדי שתיסייע לה. בריטניה חזרה לשגשוג כלכלי רק כי מרגרט תאצ'ר שיחררה את הכלכלה הבריטית מהסוציאליזם החונק.

גם בישראל היתה התפכחות כלכלית בשנות ה-80. אלא שבמדינת ישראל מי שיישם את התאצ'ריזם היה מפלגת העבודה (בשיתוף הליכוד, במסגרת ממשלת האחדות הלאומית) עם התוכנית הכלכלית של 1985, תוכנית ששמעון פרס, אז ראש הממשלה, הוביל באומץ ובהצלחה.

האם אתם זוכרים את האינפלציה התלת-ספרתית, את משבר הבנקים של 1983 ואת כלכלת ההסתדרות? והרי אם ישראל הפכה לסיפור הצלחה כלכלי, כפי שהיא כיום, זה בין השאר בזכות מדיניות הליברליזציה הכלכלית והמשמעת התקציבית שהובילו שמעון פרס ב-1985 ובנימין נתניהו ב-2003.

באשר ל"מדינת הרווחה" ול"כלכלה סוציאליסטית" יש להבין כי הן אלה שגרמו לקריסת הכלכלות האירופיות לנגד עינינו. מדינת הרווחה האירופית נבנתה לאחר מלחמת העולם השנייה כאשר הכלכלות האירופיות לא היו חשופות לתחרות בינלאומית של ממש, וכאשר האוכלוסייה האירופית היתה צעירה יחסית. בינתיים, האוכלוסייה האירופית הזדקנה, והכלכלה האירופית כפופה היום לאילוצי הגלובליזציה.

לכן יוון פשטה רגל, ולכן מדינות אירופיות כמו איטליה, ספרד ופורטוגל נמצאות תחת התקפה של השווקים הפיננסיים. התמיכה הכספית של האיחוד האירופי ושל קרן המטבע הבינלאומית תאפשר ליוון לעמוד בהוצאות שלה בחודשים הבאים, אך היא לא תפתור את מקור הבעיה: יוון, כמו מדינות אירופיות אחרות, חיה מעבר לאמצעים שלה. מדינה

בעלת אוכלוסייה מזדקנת לא יכולה לתפקד בכלכלה גלובלית, תחרותית ופתוחה כשהממשלה ממשיכה לסבסד חברות כושלות וכשאנשים יוצאים לגמלאות בגיל 55.

כל עוד הפוליטיקאים האירופאים לא יתנהלו כמו מדינאים, השוקים הפיננסיים ימשיכו להכות. מאז המשבר של 2008, התשובה של הממשלות באירופה לחוב המדינה היא התשובה הלא נכונה. במקום לבצע רפורמות מבניות הכרחיות ובמקום לרסן את מדינת הרווחה, הממשלות פשוט הגדילו את החוב.

"מדינת רווחה" ו"כלכלה סוציאליסטית" הפכו למילות הקסם של מחאת האוהלים. אבל כדאי שנזכור שאי-התאמתה של מדינת הרווחה האירופית למציאות הדמוגרפית בעולם, כמו גם לאילוצי הכלכלה הגלובלית, היא שגורמת היום לקריסת הכלכלות האירופיות ולמשבר פיננסי שמאיים על מדינות אשר חיות מעבר לאמצעים שלהן. האם זה מה שאנשי האוהלים ותומכיהם באקדמיה מאחלים למדינת ישראל?

הכותב הוא מרצה ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל אביב ובמכללה האקדמית אשקלון

[חזרה לדף ראשי](#) | [לניוזטר מתאריך:](#)